

besedami: »Odlok min. za pr. ostane u snazi.«

Slutim, da je posredovanje visoko uglednih oseb v Ljubljani potem še enkrat obrnilo v Beogradu pozornost na to zadevo. Sledilo je pojasnjevanje v obliki neuradnega dopisovanja višjega uradnika v ministristvu za prosveto. Imel sem priliko tudi opozoriti, da je odlok s 17. feb. 1921 v protislovju z ustavo, ki veli v čl. 16.: »Znanost in umetnost sta svobodni ter uživata zaščito in podporo države.«

Na to je ministristvo za prosveto izdalo končni odlok 20. januarja 1923, ki je stavljen v sklad z ustavo, ker mi dopušča, da nadaljnje delo »kot privatnik«, nadalje na vsebije motivacijo odloka s 17. feb. 1921, češ, da nisem pošiljal podatkov »Seizmološkemu odseku« (kraj, kje ta posluje, ni naveden). Istini na ljubo mi bodi dovoljeno pripomniti, da sem šele iz dopisa višjega uradnika ministristva za prosveto z dne 18. dec. 1922 izvedel, da je prof. Mihajlovič v Beogradu dobil od ministristva za prosveto nalogo, »da organizira seizmološko službo v državi. Ni bilo torej mogoče da bi bil že poprej pošiljal podatke na njegov naslov — še celo spričo prenovi odloka s 17. feb. 1921.

Po določbi odloka z 20. jan. 1923 je moje delovanje kot seizmološki referent končnoveliavno nehalo, kajti privatno nadaljevanje ni utemeljeno, ker je to delo državna naloga.

Poslavljajoč si smatram za dolžnost, ne le da n. n. poročevalcem naznanim odstop ampak tudi, da se vsem deloma mnogoletnim poročevalcem, ki so večina učitelj naših osnovnih, meščanskih in srednjih šol, nadalje duhovniki in zastopniki iz drugih krogov razumnikov, najiskreneje zahvalim za radovoljno, točno in vestno sodelovanje. Zavest imamo, da smo ustvarili v 27letnem nesebičnem složenem delu primeroma izredno dobro gradivo za znanstveno proučevanje zemeljskih potresov na našem v tem oziru znamenitem ozemlju v prid domoznauvanju in znanosti sploh. Gradivo je izročeno v brezplačno last državi, da je na razpolago strokovnemu proučevanju. Izvrševali smo ob mojem vodstvu nalogo države v času, ko je mlada državna uprava zanoslena z drugimi skrbmi ni utegnila; sedaj je ta uprava zahtevala uspeh našega dela, a nas nemiho odvrtača.

Novo mesto, 30. jan. 1923.

Ferdo Seidl, prof. v p.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ OKRAJNO UČIT. DRUŠTVO ZA ČRNOMALJSKI OKRAJ je zborovalo dne 9. junija 1923 na Vinici. Vkljub oddaljenosti kraja od železniške postaje, se je zborovanja udeležilo skoro dve tretjine članov. Zborovanje je posetil višji šolski nadzornik Gangl, ki je bil predmet navdušenih ovacij in okr. šol. nadzornik Lukežič. Nadalje sta posetila zborovanje tudi tovariš in tovarišica iz Hrvaškega in se počutila med slovenskim učitelstvom prav udobno.

Delegati: Odobrili se je zapisnik zadnjega zborovanja. Za delegate pokrajinske skupščine v Ptuj se bili izvoljeni: Barle, namestnik Lukežič nam. Šetinova, Lovšin nam. Blinčeva, Šoštarč nam. Blinc. Za delegate na učit. kongresu v Ljubljani pa Barle, nam. Rigler.

Predavanje. Tovarišica Fabjanova je predavala o Ivanu Cankarju in slovenskem učitelju. Žela je za trud lepo priznanje. Tovariš predsednik se je v imenu vseh poslovil od nje, ker odhaja na novo službeno mesto v Bohinjski Bistrici.

Predlogi: Tovariš nadzornik Lukežič je pozval navzoče učitelstvo da se prijavi k Ferijalnemu Savezu. Tovariš Živojinović poziva predsedstvo da se zavzame za to, da se učiteljski maturi prizna ista vrednost kot vsem srednješolskim maturam. Tudi poziva učitelstvo, naj ne zaseda mesta samo v naši ožji domovini Slovenije, nego naj se poda v obilnem številu v Makedonijo, Srbijo, Bosno. Posebno tovarišice! Tovariš Lovšin predlaga da se vzida ploščo Bernardu Tomšiču kot književniku v šoli, kjer je služboval in umrl. V lepem govoru je seznanil navzoče s pravadno zgodovino viniške okolice. Pozival je učitelstvo da po možnosti vsak preiskuje svoj kraj zabeleži in ohrani vse kar naide zgodovinskega za svoje

naslednike. Vsi predlogi so bili enoglasno sprejeti.

Prihodnje zborovanje se določi na 6. oktobra 1923 v Semiču. Sledilo je še ogle-dovanje Vinice in njenih znamenitosti. Vse se je divilo lepemu kraju.

+ SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je imelo svoje zborovanje dne 6. junija 1923 na Gomilskem.

Radi odsotnosti tovariša predsednika pozdravi tovariš podpredsednik vse navzoče posebnost pa novo tovarišico go. Franjo Sotlarjevo s Polzele. nakar je tovariš tajnik prečital zapisnik zadnje seje, ki se je odobril. Tovariš podpredsednik prečita nato došle dopise in poda svoje mnenje.

Volitev delegatov. Za delegata k pokrajinski skupščini v Ptuj se izvoli tovariša Sašo Dominkota iz St. Jurija ob Taboru za namestnico pa tovarišico gđc. Josipino Ahtikovo iz St. Jurija ob Taboru.

Za delegata k glavni skupščini UJU v Ljubljani se izvoli tovariš Saša Dominko iz St. Jurija ob Taboru, a za namestnico tovarišico go. Jano Cizej iz Orlevasi.

Predlogi za pokrajinsko in glavno skupščino.

1. Zakaj in pod katerimi zakoni se dnevnic učiteljic vdov črtajo in ne izplačujejo.

2. Potrebno bi bilo, da bi se sestavil odbor ki bi na novo izdane mladinske spise pregledal in ocenil ter podal končno svoje mnenje o istih. Poročal pa naj bi tudi, je li mladinski spis sposoben za šolsko knjižnico ali ne ker se je že dogodilo da spis ni bil sposoben za knjižnico, akoravno je nosil napis »Mladinski spis«. Istotako naj bi imel imenovani odbor tudi to nalogo da bi posredoval glede cene na novo izšlih šolskih učnih knjig, ker so cene dosedanjih, posebno na onih ki so izšli v zadnjem času, pri vsej draginji papirja itd. s pretirano visoko ceno.

3. Učiteljice ženskih ročnih del ki niso dovršile vsaj meščanske šole, naj se ne soričajo k izpitu. Vkljub temu, da je višji šolski svet predlog že sprejel, so bile vendar sprejete k izpitu. Prosi se da višji šolski svet sprejeti predlog dosledno izvalja.

Predavanje. Tovariš Sotlar nam je zanimivo in izčrpano predaval o »Uvodu v narodno gospodarstvo«. Navzoči so z zanimanjem sledili predavatelju ter mu izrazili v zahvalo za njegov trud pohvalno priznanje.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LASKI OKRAJ je zborovalo v soboto, dne 9. junija ob pol 11. pri Fortezu v Trbovljah. Ker je bil tovariš predsednik zadržan, je otvoril zborovanje podpredsednik. Pozdravi vse v tako čestnem številu zbrane prisotne. Posebno pozdravi mile goste, v prvi vrsti g. nadzornika tovariša Černeja, ki ravno s svojo prisotnostjo na naših zborovanjih kaže, da nam ni samo blagohoten predstojnik ampak tudi zvesti tovariš. V zbranih besedah čestita nadalje Kernu k 40letnici nadučiteljevanja v Trbovljah-Vode. Marljiv, vesten in skromen je bil ves čas tudi kot član našega društva.

Referat. Obilo zanimanja je vzbudil referat tov. Blaža Jurka o »nervoznosti«. S poljudno besedo je orisal vzgojo ter življenje naših prednikov in slabe razvade nagnjenja k pomelkuženju današnje generacije ki vsrkava že iz maternih prs trup slabosti, ki pogubno vpliva na razvoj naše volje.

Službinosti. Pri slučajnostih interperira več članov predsedstvo, čemu da se ne da poročila o poteku naših zborovanj v »Učit. Tov.«. V odsotnosti tov. predsednika poiasni tov. V. Jurko, da ne zadene odbora tozadevno nabena krivda, ker se je poročilo o zadnjem zborovanju poslalo »Tovarišu«, a ga isti do danes še ni objavil in to kot je iz uredniške pripombe »Tovariša« razvidno, vsled pomikanja prostora. Podano izjavo vzamemo članstvo na znanje ne strinja se pa s taktiko uredništva in odločno zahteva da se da poročilo društvenih zborovanj, ki so živa slika našega delovanja širom domovine, prednost. S tem da prehitijo poročilo drugega zborovanja prvega izgubi slednje aktualnost. Najde se pa ravno v poročilih o društvenih zborovanjih marsikatero zlato srnce, zdrave misli in umestnih predlogov ki postanejo nekaj kajžot in kličaj sosednim društvom. Odboru se vsled tega naroča da tozadevno posreduje.

Prihodnje zborovanje se vrši pričetkom novega šolskega leta. Na delo do tedaj!

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ je praznovalo dne 14. junija t. l. 50letnico svo-

iega obstanka v Limbušu pri Mariboru, bilo je navzočih 60 članov. Zborovanja se je udeležil kljub mnogostranski zaplo, sienosti gosp. okrajni glavar dr. Srečko Lanjšič. Učiteljsko društvo za mesto Maribor je poslalo delegata tov. nadučitelja Tomažiča. Prišli so na snavje tudi nekateri upokojeni učitelji ki so dolgoletni društveni člani. Žal da je manjkal tov. Zemljčič, nadučitelj v pok. ki se je vdsal pred 50 leti v članstvo našega društva.

Predsednik tov. Albin Spreitz je v zadnjem trenutku odložil predsedniške nosle vsled boleznj svoje matere; zato je slavnostno zborovanje morala voditi podpredsednica Marija Godec.

Podpredsednica otvori zborovanje in pozdravi navzoče goste: g. okr. glavarja, župana limbuške občine in načelnika krajnega šolskega sveta g. Srečka Robiča, tov. nadučit. Tomažiča, g. nadzornika Matijo Lichtenvallnerja ki je cela svoja službena leta neumorno delaven član našega društva vse stare gospode upokoience in dolgoletne člane itd.

Nato so sledili pozdravni govori gostov. Prvi je pozdravil zborovalce župan v imenu limbuške občine; nato g. okrajni glavar ki je bodril učitelstvo k vztrajnemu delu; dalje g. nadzornik, ki je lepo govoril o skumni slogi in društvenem življenju; potem se je oglašil k besedi tov. Tomažič, kateri nas je spominjal v jedrnatih besedah narodnih bojev iz prejšnjih časov in smo lahko ponosni da smo trpeli za narod ter ohranili te kraje pred potujčenjem. Dalje je povedal zborovalcem limbuški nadučitelj tov. Bruno Rozbaud prisrčno dobrodošlico.

Nato poda podpredsednica besedo slavnostnemu govorniku tov. Davorinu Lesjaku katerega prijeten dar govora poznamo in smo ga zato že določili na predzadnjem zborovanju. Tov. Lesjak je izvrstno rešil svojo nalogo. Spominjal se je v prisrčnih besedah starih in novih časov in zaslužnih oseb ter vzbudil v nas res praznično razpoloženje, ki je dospelo do vrhunca ko je omenil da so se urednišče naše sanje katerih prei niti povedati nismo upali da smo sedaj tako srečni in živimo v lastni narodni državi, pod narodnim kraljem kateremu so vsi navzoči iz celega srca zaklicali trikratni: »Živio« nato so zapeli »Bože pravde«.

Podpredsednica prečita vdanostno izjavo, katero pošleto zborovalci brzojavno v Beograd Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I.: »Učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj praznično danes petdesetletno svojeega obstanka pošilia najvdanejšo poklone Ni. Vel. kralju Aleksandru I. in Ni. Vel. kraljici Mariji. Bivajoč ob skrajni severni meji smo srečni, da smo uedinjeni v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev; prisegamo, da hočemo vztrajati mladino v liubezni do naše s tolikimi žrtvami priborjene države.« — G. glavar je prevzel brzojavko, da to pošlje na pristojno mesto.

Podpredsednica nato še spominja prijatelja slovenskega šolstva počivajočega na limbuškem pokonališču drž. in dež. poslanca Franca Robiča, kateri je imel odtrto srce za vsakega slovenskega učitelja v zadnji zapuščeni vasi. Kdor se je na njegra obrnil s prošnjo vsakemu je skušaj ustreči. Govornica je pozvala navzoče naj obiščejo skunaj njegov grob, kjer se je l. 1913. postavil pokoniku spomenik z napisom: »Prost naj bode, prost moj rod, na svoji zemlji svoj gospod!« Ta napis so nasprotniki dobro razumej ter ga leta 1914. ko je slovenska inteligenca romala v graške ječe, pomazali s črnim. Zborovalci so se šli poklonit spominu narodnega moža, pevcu so zapeli ganljivo pesem a lepo je govoril tov. Lesjak.

Pri banketu popoldne se je vrstila pesem za pesmijo ena lepša od druge vod neumornim pevovodjem tov. Mirkom Vauda, katerega vztrajnost in navdušenost v vodstvu petja tukaj ne smem pozabiti.

Za delegate so določeni Na Pokrajinsko skupščino v Ptuj: Marija Godec, podpredsednica Mirkom Vauda Košutnik Silvester, Macarol Pavla, Namestniki: Skrbinšek Ljudmila, Pestevšek Karel, Konečnik Frania. Na Glavno skupščino v Ljubljani: Marija Godec Radoslav Knaflič. Namestnik: Košutnik Silvester.

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 10. junija v Celju. 1. Društvene zadeve, a) Na podlagi dopisa od blag. UJU, v katerem se omenja da je opažati v plačevanju članarine v letošnjem letu znaten zastoj opozarja društveni predsednik zamudnike da čimpreje poravnajo zaostalo članarino

b) Uredništvo našega stanovskega glasila se vnovič prost, da naj preneha z objavljenjem poročil o gledaliških odrih, ker vsebujejo ti članki samo prazna in brezpomembna hvalisanja učiteljstva. Prednost pred vsemi drugimi članki naj imajo le društvena poročila.

c) Kot delegat za glavno skupščino se izvoli tovariš nadzornik Černei za namestnika pa tovariš Potočnik. Kot gostje se jih prijavi 20 tovarišev in tovarišice.

d) Z ozirom na discipliniranost nekaterih kategorij državnih uradnikov pri nameravanih akcijah radi zboisanja našega grometnega položaja, se pozove naša centrala, naj ona ugotovi ali naj učitelstvo nastopi samostojno ali pa se naj pridruži ostalim kategorijam državnih nameščencev. Da pa zamore učitelstvo o prillki kake event, akcije zavzeti namram drugim nameščencem pravilno stališče naj se tozadevno lasno mnenje poda v stanovskem glasilu.

2. **Predavanja.** O programu UJU je predaval tovariš Potočnik. Zanimivemu in znanstvenemu predavanju tov. Poljšarka »O naših močeh in vzgoji« so sledili tovariši v navdušenem ter z glasnim aplavzom izrazili svojo zadovoljnost. Obema predavateljema se je tovariš predsednik prav iskreno zahvaljeval.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Zaradi poročila o pokrajinski skupščini so morali odpasti vsi drugi dopisi, namenjeni za to številko.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strukelj. Last in zal. UJU — poverilu. Ljubljana.

IZJAVA.

Podpisani Martin Gorogranc, kaplan v Trbovljah, sem se dne 11. maja t. l. v 7. razredu ljudske šole na Vodah pri Trbovljah med poukom izrazil o organizaciji »Oriuna«, da so Oriunašji fakoni in smrkovci, da so bili nemškutarji zdaj pa so proti državi. Vse te neosnovane, vsed napačnih informacij po časopisju povzročene napade obžalujem ter se zahvaljujem trboveljskim Oriunašem, ki so me radi teh žalitev tožili, da so od tožbe odstopili. Izjavljam nadalje, da nisem imel ob isti prillki namena zažiti gospodične Kristine Pust učiteljice v Trbovljah.

Laško dne 7. junija 1923.

Martin Gorogranc.

Prodam 38 dvosedežnih šolskih klopi po ugodni ceni. Simon Praprotnik mizar, Jenkova ulica 7 Ljubljana.

Štev. 77.

RAZPIS SLUŽBE ZA UČITELJICO ŽENSKIH ROČNIH DEL.

Podpisani kuratorji razpisuje s šolskim letom 1923/24. na dekliškem zavodu »Vesna« v Mariboru službo učiteljice za ženska ročna dela. Prosilke naj vpošlejo pravilno opremljene prošnje (izpričevanja, krstni list, domovnica) kuratoriju najkasneje do dne

1. avgusta 1923.

Ker bo učiteljica ženskih ročnih del po potrebi zaposlena tudi v internatni službi, zato imajo prednost one prosilke, ki so že nekaj časa službovale na kakšnem zavodu z internatom. Prejemki za službovanje se ugotovijo potom dogovora event. zahteve se naj navedejo v prošnji. Podrobnejše informacije daje kuratorji ali vodstvo zavoda.

V Mariboru, dne 3. julija 1923.

Predsednik kuratorija: Grčar I. r.

Za šolske knjižnice! Zvonček 1. 1918-21

ima naprodaj Lud. Domajnko, Žihlava Sv. Jurij ob Šč. Cena m. vez. izv. Din 15.—.

ŽIKO

Pokusite ----- ŽIKO ----- in se prepričajte, da ni okusnejše kave. Nadomešča pravo kavo ter potrebuje malo sladkorja, zato je tudi najcenejša. Priporočljiva je predvsem za otroke, bolnike in rekonvalescente. Stevilna priznanja na razpolago. Dobi se v vseh boljših trgovinah. Naroči se lahko tudi po povzetju najmanj 5 kg direktno v Pražnari »Žika«, d. z. o. z. Ljubljana, Rož. dol.